

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Langáška (soudce zpravodaj), soudce JUDr. Filipa Dienstbiera a soudkyně Mgr. Veroniky Baroňové v právní věci žalobce: **O. B.**, zastoupený Mgr. Vilémem Vinopalem, advokátem, sídlem Bratranců Veverkových 396, Pardubice, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. února 2020 č. j. OAM-659/ZA-ZA11-K09-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 16. dubna 2020 č. j. 61 Az 1/2020 - 26

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost žalobce **se z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV.** Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Vilému Vinopalovi, advokátu, **se p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **4 114 Kč**, která je splatná do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci a průběh řízení

[1] Žalobce podal dne 23. července 2019 opakovanou žádost o mezinárodní ochranu. Uvedl, že v České republice pobývá od roku 2010. Jeho syn má velmi vážné zdravotní problémy, proto žalobce žádá o humanitární azyl. Navíc má na Ukrajině obrovské dluhy, má zákaz vycestovat z Ukrajiny a je tam s ním vedeno nějaké trestní řízení.

[2] Při pohovoru žalobce zopakoval, že kdyby odjel na Ukrajinu, už by se nemohl vrátit. Trvají důvody, které uváděl v první žádosti o mezinárodní ochranu v roce 2017, navíc má kvůli dluhům zákaz vycestování, který začal platit koncem roku 2018, a bude trvat, dokud je nesplatí. Dozvěděl se o něm přes známého právníka, ale žádný oficiální dokument nemá k dispozici. Může jej získat, ale bude to nějakou dobu trvat. Dříve si žalobce myslel, že uvedl dostatečné důvody pro udělení azylu. Má zde vážně nemocné dítě, stará se o rodinu, manželka to sama nezvládne. Žalobce živí celou rodinu, je na mateřské dovolené. Zdravotní stav syna je stále stejný, žalobce má víc povinností, protože dcera chodí do třetí třídy a mají další dvě děti. Žalobce nezná přesnou výši svých dluhů, úroky z prodlení jsou určitě více než 10 milionů Kč, má zabavený veškerý majetek a nemá se kam vrátit. Neví, čeho se týká trestní řízení, které je proti němu vedeno, nebyl na Ukrajině 10 let. Obvinění nemůže předložit. Žalobce v minulosti dostal vízum na strpění. Když po skončení jeho platnosti žádal o nové, byla jeho žádost zamítnuta, protože je v registru nežádoucích osob. Pokud by nebyl v evidenci nežádoucích osob, požádal by si o trvalý pobyt.

[3] Rozhodnutím označeným v návěti žalovaný vyhodnotil opakovanou žádost o mezinárodní ochranu jako nepřijatelnou podle § 10a odst. 1 písm. e) ve spojení s § 11a odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a proto řízení o udělení mezinárodní ochrany zastavil podle § 25 písm. i) zákona o azylu. Tím, že má žalobce nemocného syna, se žalovaný zabýval již v řízení o první žádosti žalobce o mezinárodní ochranu, přičemž dospěl k závěru, že nejde o azylově relevantní důvod. Žalobce neuváděl, že by se zdravotní stav jeho syna zhoršil či že by se změnila jejich rodinná situace. Synovi žalobce je poskytována potřebná lékařská péče a jeho pobyt není na žalobce nijak vázán. Existence dluhů, které žalobce uváděl jako novou skutečnost, mu musela být známa již v průběhu řízení o první žádosti o mezinárodní ochranu. Tvrzení žalobce o zákazu vycestování z Ukrajiny nebylo ničím podloženo, ačkoli měl žalobce dost času, aby si tento dokument od ukrajinských orgánů vyžádal. Ani k tvrzeným obavám z trestního stíhání žalobce nevedl nic konkrétního, co by svědčilo o pronásledování či hrozící vážné újmě ve smyslu zákona o azylu, neobdržel žádné oficiální obvinění. Z informací o zemi původu pak vyplývá, že Ukrajina obecně dodržuje mezinárodní závazky. Žalovaný též připomněl, že žalobce přišel o povolení k pobytu v důsledku trestné činnosti. Opakovanou žádost o mezinárodní ochranu podanou v poslední den platnosti výjezdního příkazu považuje žalovaný za účelovou, vedenou snahou o legalizaci pobytu.

[4] Žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (dále jen „krajský soud“) rozsudkem označeným v návěti. Konstatoval, že rodinnou situací žalobce se žalovaný zabýval v prvním rozhodnutí o mezinárodní ochraně v roce 2018, přičemž s jeho závěry se tehdy ztotožnil krajský soud i Nejvyšší správní soud. Žalobce nevedl žádnou okolnost svědčící o tom, že by se jeho rodinné poměry zásadně změnily. Krajský soud přisvědčil žalobci, že po dobu nouzového stavu vyhlášeného v souvislosti s výskytem koronaviru SARS-CoV-2 může být ztížena možnost požádat o povolení k pobytu podle zákona o pobytu cizinců, tyto potíže jsou však dočasné. Žalobcův nemocný syn má oprávnění k pobytu na území České republiky, které se neodvíjí od pobytového oprávnění žalobce, a může zde nadále využívat potřebných zdravotních a sociálních služeb. Tvrzení, že žalobci nebude uděleno žádné povolení k pobytu, označil krajský soud za spekulativní a zdůraznil, že žalobce v minulosti na území České republiky páchal trestnou činnost, což pochopitelně může snižovat jeho šance na získání pobytového oprávnění. Žalobci však nebyl uložen zákaz vstupu na území České republiky, jeho kontakt s rodinou tudíž není vyloučen, neboť může využít osvobození od vízové povinnosti pro pobyty kratší než 90 dnů, popřípadě jej rodina může navštěvovat na Ukrajině. Dluhy z podnikání žalobce také zmiňoval již v řízení o první žádosti o mezinárodní ochranu. Tvrzení o zákazu vycestovat z Ukrajiny považuje krajský soud za účelové. Přestože měl žalobce více než šest měsíců mezi podáním žádosti o mezinárodní ochranu a provedením pohovoru, žádné konkrétní údaje o zákazu nevedl a nijak jej nedoložil.

pokračování

Nedokázal ani specifikovat, z jakého důvodu měl být trestně stíhán, a nedoložil žádný dokument svědčící o jeho obvinění, navíc není na seznamu hledaných osob. Krajský soud konstatoval, že žalobce neunesl břemeno tvrzení, a tudíž nelze žalovanému vytýkat, že žalobcova tvrzení blíže neověřoval. Podotkl též, že pokud měl tvrzený zákaz pobytu začít platit a trestní řízení mělo být zahájeno v roce 2018, mohl to žalobce uvést již v řízení o žalobě proti prvnímu rozhodnutí o mezinárodní ochraně, neboť na základě přímého účinku čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany se v takovém řízení neuplatní zásada vázanosti správního soudu skutkovým stavem, který tu byl ke dni rozhodování správního orgánu.

[5] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Namítal, že nová tvrzení nemohl uplatnit dříve, protože o nich měl jen mlhavou znalost. Konstatacím, že výpověď stěžovatele nebyla natolik důvěryhodná, aby ji žalovaný musel vůbec porovnávat s informacemi o zemi původu, krajský soud nepřipustně dotvořil odůvodnění napadeného rozhodnutí. Informace o zemi původu jsou žalovanému známy z úřední činnosti, měl k nim přihlížet bez ohledu na to, zda shledal výpověď stěžovatele důvěryhodnou. Závěry žalovaného o neudělení humanitárního azylu a doplňkové ochrany podle § 14 odst. 2 písm. d) zákona o azylu jsou v rozporu se zjištěnou situací stěžovatele a jeho rodiny. Stěžovatel zpochybnil závěr krajského soudu, že jeho rodina bude moci nadále využívat státní sociální pomoc. Krajského soud pomínil, že stěžovateli nebylo vydáno ani vízum za účelem strpění a že zákon o pobytu cizinců brání udělení víza či povolení k pobytu cizinci zařazenému v evidenci nežádoucích osob, a že bezvízovému styku stěžovatele s rodinou brání opatření proti šíření nemoci Covid-19.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatel pouze opakuje důvody, které jej vedly k podání žádosti o mezinárodní ochranu. V opakované žádosti stěžovatel uváděl obdobné důvody jako v první žádosti. Zákaz vycestování z Ukrajiny stěžovatel nedoložil. Námitku, že jej doložit nemohl, považuje žalovaný za nedůvodnou. Podotkl, že stěžovatel je veden na seznamu nežádoucích osob a v minulosti se prokazoval falešným dokladem. Doporučil stěžovateli, aby svou situaci řešil v režimu zákona o pobytu cizinců.

[7] V replice doručené dne 2. června 2020 stěžovatel uvedl, že jeho záměrem není zneužít institutu mezinárodní ochrany, avšak nemůže získat oprávnění k pobytu na území České republiky. Měla by mu být udělena doplňková ochrana s ohledem na hrozící nepřiměřený zásah do jeho soukromého a rodinného života a do práv jeho nezletilých dětí. Možnost požádat na zastupitelském úřadu o pobytové oprávnění ještě neznamená, že toto oprávnění bude vydáno. Doklad o zákazu vycestování nebylo možné získat proto, že žádost o jeho vystavení musí být podána buď osobně, nebo poštou, avšak pouze z území Ukrajiny. Stěžovatel uznává, že byl odsouzen za trestný čin, avšak od té doby vede řádný život.

[8] Usnesením ze dne 2. června 2020 č. j. 6 Azs 110/2020 - 37 Nejvyšší správní soud ustanovil stěžovateli zástupcem advokáta.

[9] Ustanovený zástupce stěžovatele v doplnění kasační stížnosti doručeném dne 15. července 2020 uvedl, že stěžovatel na konci roku 2018 zjistil, že mu byl v zemi původu uložen zákaz vycestování. Tuto informaci si nemohl ověřit u místních úřadů, protože od roku 2010 na Ukrajině nebyl. Stěžovatel má na Ukrajině právního zástupce, jemuž nebyla příslušná listina vydána. S ohledem na vysoké dluhy a obavu z probíhajícího trestního stíhání nemůže stěžovatel na Ukrajinu odcestovat a potřebné listiny získat, nemohl by se vrátit. S ohledem na rozložení důkazního břemene v řízení o mezinárodní ochraně nemůže jít stěžovateli k tíži, že z objektivních důvodů nemohl potřebné listiny získat. Zástupce stěžovatele též zopakoval, že odjezd stěžovatele z území České republiky by měl závažné následky pro jeho rodinu, přičemž opatření přijatá

v souvislosti s pandemií nemoci Covid-19 omezují vstup cizinců na území České republiky. Stěžovatel je navíc veden v evidenci nežádoucích osob. Stěžovatelova rodina má na území České republiky vytvořeny pevné vazby, nemocnému synovi je zde poskytována intenzivní a odborná lékařská pomoc, které by se mu na Ukrajině nedostávalo. Rodina je ve špatné finanční situaci, nepřipadá proto v úvahu, že by stěžovatele na Ukrajině navštěvovala. Žalovaný se měl zabývat tím, zda stěžovatel může získat jiné pobytové oprávnění než mezinárodní ochranu. V doplnění kasační stížnosti tedy ustanovený zástupce v podstatě zopakoval argumenty, které stěžovatel sám zformuloval již v původní kasační stížnosti.

II.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost důvodná není.

[11] V první řadě je třeba připomenout, že *je-li žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřijatelná, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu nebo doplňkové ochrany* (§ 10a odst. 2 zákona o azylu). Při přezkumu rozhodnutí o zastavení řízení o opakované žádosti o mezinárodní ochranu tak soudy přezkoumávají pouze to, zda byly dány podmínky pro zastavení řízení, a důvody uváděné žadatelem se zabývají pouze z toho hlediska, zda mohly být uvedeny již v době podání první žádosti (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. září 2011 č. j. 7 Azs 28/2011 - 74).

[12] Rodinnou situaci stěžovatele, jíž byl v kasační stížnosti věnován největší prostor, se Nejvyšší správní soud již zabýval v usnesení ze dne 15. května 2019 č. j. 8 Azs 77/2019 - 43, přičemž neshledal žádná pochybení v tehdejších závěrech žalovaného a krajského soudu, že nejde o důvod pro udělení humanitárního azylu či doplňkové ochrany. Jelikož sám stěžovatel při pohovoru uvedl, že se tato situace od doby podání první žádosti o mezinárodní ochranu nezměnila, odkazuje Nejvyšší správní soud na odůvodnění tohoto usnesení a jemu předcházející rozsudek krajského soudu ze dne 28. února 2019 č. j. 52 Az 6/2018 - 69. Co se týče tvrzení stěžovatele o nemožnosti kontaktu s rodinou v důsledku opatření přijatých s ohledem na výskyt koronaviru SARS-CoV-2, Nejvyšší správní soud konstatuje, že přijímání žádostí o povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území a žádostí o dlouhodobé vízum za účelem rodinným, jde-li o manžele cizince s povoleným dlouhodobým nebo trvalým pobytem na území České republiky, není v současné době pozastaveno [srov. čl. I bod 10 písm. i) ochranného opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 12. června 2020 č. MZDR 20599/2020-8/MIN/KAN]. Bezvízový styk s Ukrajinou za současného stavu skutečně možný není, jde však o dočasné opatření, které nemůže být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že pokud je zařazení stěžovatele do evidence nežádoucích osob jedinou okolností, která mu brání v získání pobytového oprávnění, může se proti němu bránit žádostí o výmaz osobních údajů podle § 29 odst. 2 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů (jak vyplývá z rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 9. srpna 2018 č. j. 9 Azs 49/2018 - 50 a ze dne 30. března 2020 č. j. 7 Azs 391/2019 - 43). Je-li však jeho zařazení do této evidence oprávněné, nelze je obcházet prostřednictvím žádosti o mezinárodní ochranu.

[13] Nejvyšší správní soud neshledal žádné pochybení ani v závěru krajského soudu, že tvrzení stěžovatele o trestním stíhání a zákazu pobytu na Ukrajině byla tak nekonkrétní a nepodložená, že jim nelze přikládat jakoukoli relevanci z hlediska rozhodování o mezinárodní ochraně. Žalovanému tak nelze ani vytýkat, že tvrzení stěžovatele neověřoval na základě informací o zemi původu.

pokračování

[14] Korekci nicméně vyžaduje argument krajského soudu, že stěžovatel mohl na zákaz pobytu a trestní stíhání upozornit již v řízení o žalobě proti prvnímu rozhodnutí žalovaného o mezinárodní ochraně. To je sice pravda, na základě této skutečnosti však nelze dovodit nepřipustnost opakované žádosti. Ustanovení § 11a odst. 1 písm. a) zákona o azylu totiž vyžaduje posoudit, zda důvody uváděné v opakované žádosti nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení, přičemž *řízení ve věci mezinárodní ochrany* definuje § 2 odst. 1 písm. c) zákona o azylu jako *řízení, jebož výsledkem je rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany*. Přípustnost opakované žádosti se tedy posuzuje výlučně s ohledem na důvody, které mohl žadatel uvést v předchozím (správním) řízení o mezinárodní ochraně, nikoli v navazujícím řízení soudním. Toto drobné pochybení v argumentaci krajského soudu však nic nemění na celkově správném závěru, že stěžovatel žádné nové azylově relevantní důvody neuvedl.

[15] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 110 odst. 1 na konci s. ř. s. zamítl.

[16] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1, 7 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Žalovaný měl ve věci úspěch, podle obsahu spisu mu však žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

[17] Jak již bylo uvedeno výše, žalobci byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 2. června 2020 č. j. 6 Azs 110/2020 - 37 ustanoven zástupcem advokát. Hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného zástupce v takovém případě platí stát (§ 35 odst. 10 věta první za středníkem s. ř. s.). Ustanovenému zástupci byla přiznána odměna za jeden úkon právní služby spočívající v sepsu a podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „advokátní tarif“)], za něž mu náleží odměna ve výši 3 100 Kč [§ 7 bod 5 aplikovaný na základě § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a 300 Kč jako paušální náhrada hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), celkem tedy 3 400 Kč. Nejvyšší správní soud ustanovenému zástupci žalobce nepřiznal odměnu za převzetí a přípravu zastoupení podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu, neboť podmínkou pro přiznání odměny za tento úkon právní služby je první porada s klientem, kterou zástupce žalobce nedoložil. Ustanovený zástupce žalobce doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, přiznaná částka se proto zvyšuje o 21 % čítajících výši této daně na celkových 4 114 Kč. K jejímu uhrazení byla stanovena přiměřená lhůta jednoho měsíce.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. července 2020

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu